

Секція: Економічні науки

Мельник Степан Іванович

*доктор економічних наук, доцент,
заступник декана факультету № 2*

*Львівський державний університет внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Васильєва Соломія Миколаївна

здобувач освітнього ступеня магістр

*Львівського державного університету внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне функціонування та розвиток будь-яких видів суб'єктів господарської діяльності важко собі уявити без інвестицій. Однак враховуючи різного роду виклики, ризики та загрози на перший план виходить забезпечення інвестиційної безпеки. Оскільки, за допомогою інвестиційної безпеки підприємство може досягти бажаного рівня економічної безпеки, отримати прибуток чи здійснити маркетингову політику.

Для визначення сутності інвестиційної безпеки варто почати з розгляду такого поняття як інвестиції. Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1], інвестиції – «це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект».

Далі законотворець перелічує, які саме це майнові та інтелектуальні цінності:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права інтелектуальної власності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»);
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;
- інші цінності [1].

Будь-який процес інвестування передбачає ряд етапів:

1. Визначення цілей, аналітичний процес (вибір альтернатив).
2. Формування інвестиційних (фінансових) ресурсів.
3. Вкладання коштів у проекти.
4. Аналіз ефективності інвестування, моніторинг проектів [2].

Також варто зазначити, що не менш важливим у процесі інвестиційної безпеки є поняття інвестиційна діяльність. У згаданому Законі України «Про інвестиційну діяльність», стаття 2, визначено, що інвестиційна діяльність – «це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [1].

Аналізуючи подане визначення можна виділити три рівні інвестиційної діяльності, а саме:

- інвестиційна діяльність фізичних осіб;
- інвестиційна діяльність юридичних осіб;
- інвестиційна діяльність держави.

С. Стахурська досліджуючи інвестиційну діяльність підприємств виявила, і з цим варто погодитися, що «...найбільшою проблемою

здійснення інвестиційної діяльності підприємств є забезпечення інвестиційними ресурсами». Також визначено, що «...особливості джерел формування інвестиційних ресурсів мають низку характерних ознак, зокрема: тривалий період інвестиційного процесу, альтернативність інвестиційних ресурсів, високий рівень ризику, економічна ситуація на ринку, рівень розвитку підприємства, його фінансово-майновий стан» [2].

Можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність займає провідну роль як на макроекономічному так і на мікроекономічному рівнях. Вона включає в себе не лише формування необхідних інвестиційних ресурсів, але й їх реалізацію.

Розглядаючи здійснення інвестиційної діяльності на різних рівнях науковцями було визначено, що для безпечного інвестування, для реалізації якісної інвестиційної політики, а також ефективного механізму протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам підприємствам та державі необхідно забезпечувати інвестиційну безпеку.

У своїх наукових працях О. Барановський зазначає, що інвестиційна безпека – «...це процес досягнення рівня інвестицій, що дозволяє оптимально задовольняти поточні інвестиційні потреби національної економіки за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, оптимального співвідношення між розмірами внутрішніх і зовнішніх інвестицій, іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за кордон, підтримання позитивного національного платіжного балансу» [3, с. 366].

Також цікавою є думка, що механізму забезпечення інвестиційної безпеки властиві певні ознаки, зокрема:

- 1) його дія розповсюджена на всі рівні економічної безпеки, що відображає нерозривний зв'язок системи економічної безпеки з її структурними елементами, у даному випадку – інвестиційною безпекою;

2) йому властива адаптація до стихійних і керованих економічних явищ, формального і неформального впливу суб'єктів економічної діяльності, що передбачає застосування оптимальних алгоритмів дій спрямованих на стабілізацію ситуації;

3) у силу динаміки економічних тенденцій та трендів механізм забезпечення інвестиційної безпеки потребує розширення арсеналу застосовуваних інструментів, відповідно до уточнених або змінених цілей та завдань, окресленої стратегії та тактики зміцнення економічної безпеки, і відповідно – його перегляду на постійній основі;

4) необхідна синхронізація структури механізму забезпечення інвестиційної безпеки до вимог економічних законів, необхідності балансування раціонального і економічно обґрунтованого співвідношення між попитом і пропозицією на ринку;

5) конкретні організаційно-економічні форми реалізації такого механізму визначаються співвідношенням ринкового і державного секторів [4].

Щодо інвестиційної безпеки підприємства, то у нашому розумінні – це ефективність прибутковості вкладу майнових та інтелектуальних цінностей підприємства, що забезпечує сприятливе економіко-правове середовище його існування, та відсутність кризових ситуацій у їх діяльності.

Ефективність вкладення своїх майнових та інтелектуальних цінностей впливає не лише на інвестиційну безпеку підприємства, але й на його конкурентоспроможність, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

У дослідженні С. Евтушенка зазначено, що «..конкуренція вимагає постійних інвестицій у розвиток підприємства, але при зниженні рівня прибутковості інвестицій нижче певної межі настає криза, яка може призвести до стану небезпеки. Для збереження конкурентоспроможності підприємство має не тільки не допустити зниження прибутковості

інвестицій нижче критичного рівня, а й забезпечити адекватний рівень їх прибутковості (або його позитивну динаміку) відносно конкурентів» [5].

Зауважимо, що деструктивність у безпечному інвестуванні вводять не лише кризові ситуації, але й внутрішні та зовнішні загрози, виклики, суперечності, проблеми та інше. Підприємствам важливо проаналізувати ситуації та провести ґрунтовний аналіз інвестиційних дій та спрогнозувати обставини виникнення ризику та наслідки їх реалізації, щоб на належному рівні забезпечити інвестиційну безпеку підприємства. У свою чергу оптимальність прийняття стратегічних інвестиційних рішень залежить від ступеня інформованості у теорії та практиці, та підготовленості до аналізу інформації.

Література

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
2. Стахурська С. В. Інвестиційна діяльність підприємств у сучасних умовах. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15524/1/kr%20inv.pdf>
3. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія у 2 т. К.: УБС НБУ, 2014. Т.1: Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. 831 с.
4. Дацій Н. В. Механізми реалізації інвестиційної безпеки як системи взаємодії з іншими явищами та процесами // Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 10. С. 3–5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2010_10_3
5. Евтушенко С. В. Інвестиційна безпека підприємства як фактор забезпечення його конкурентоспроможності в довгостроковому періоді // Вчені записки університету "КРОК". Серія: Економіка. 2016. Вип. 43. С. 99–107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2016_43_14